

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
húsz nap utáni napok kivételével.
—
Ezerkötlet és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
—
A szerkesztőség kóriratok visszaküldés
vagy megőrzésére nem vállalunk.
—
Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 3 fillér.

A vallás és eskü a peres eljárásban. *)

Az új peres eljárásról szóló törvényjavaslatból kihagyták a felekhez és tanukhoz eskü alatti kihallgatásuk alkalmával eddig intézteni szokott ama kérdést: Mi a vallása? Az eredeti javaslatban még benne volt ez a kérdés, hanem a képviselőház igazságügyi bizottságában olyképp módosították az illető szakaszt, hogy abból kihagyták ezt a kérdést: A képviselőház plénuma aztán ezzel a módosítással fogadta el a javaslatot, melyhez immár a főrendiház törvénykezési bizottsága is hozzájárult, amennyiben »calculus Minervae« folytán az elnöklő Wlassits Gyula m. kir. közigazgatási elnök szavazata döntötte el a kérdést, vagyis a tanukhoz intézendő kérdések közül kimaradt: Mi a vallása?

Most hogy a főrendek körében mozgalom indult meg, hogy a törvényjavaslatot visszamódosítsák, hogy benne legyen a szóbanforgó kérdés. Mi nem tudjuk előre, hogy ennek a mozgalomnak

*) Az Egyházi Közlöny tegnapi számából.

lesz-e eredménye? Kedden fog majd határozni ebben az ügyben a főrendiház. Ha a mozgalomnak sikere lesz, úgy a képviselőházhoz újból visszakerül a javaslat és kemény elvi ütközet lesz felte.

A vallás-kérdés kihagyását a képviselőház igazságügyi bizottságában azzal indokolták meg, hogy némely vallások iránt a bíró előítélettel lehet eltelve. Lehet, hogy a zsidó bíró a kereszténynek, lehet, hogy a keresztény bíró a zsidónak még esküvel megerősített szavát sem fogadja el igazmondásnak. Mert a bíró az új perrendtartás szerint a bizonyítékokat szabadon mérlegelvé, ehhez a mellőzéshez joga van. Ahhoz is joga van a bírónak, hogy mind a két felet eskü alatt hallgattja ki, de tetszésétől függ, hogy melyik felet bocsátja esküre. Ez az esküvel megerősített vallomás azután a perdöntő. Így tehát a bírónak a kihallgatott felek vallása iránti esetleges elfogultsága folytán pervesztes lehet az, kinek a materiális igazság szerint igaza lenne. Ezért kell kihagyni a vallás-kérdést a perrendtartásból. Nos hát ez legfeljebb silány ürügy lehet, de nem lehet alapos ok. Nem lehet már azért sem,

mert ezután is jóformán minden esetben meg kell azért kérdezni a tanuktól és a felektől, hogy mi a vallásuk, habár ezt a kérdést nem foglalják is ezután a tárgyalási jegyzőkönyvbe. Meg kell kérdezni azért, mert még mindig fentartatik a perrendtartásban az elv, hogy az eskü helyett fogadalmat tehet a tanu és az eskü alatt kihallgatott peres fél, ha az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik. Így tehát a bíró mégis csak kénytelen megkérdezni az illetőnek vallását, mert csak ezt előre tudva, bocsájthatja a fogadalom letételére, mely az esküt pótolja.

A bíróság részéről esetleg a vallás iránti elfogultságra való hivatkozás ürügye azért is vékony takaró, mert tegyük fel, ha a bíró elfogult lehet is például egy tanu vagy egy eskü alatt kihallgatandó peres fél igazmondása iránt ennek vallása miatt, ez az elfogultság ezután sem szűnik meg. Hisz egy Kohn Mór nevű egyén, ha még ehhez a névhez erős zsidó típusa is hozzájárul, kérdezősködés nélkül is elárulja nemzeti faji vallását. Nem is kell azt tőle külön kérdezni. De viszont egy ilyen Kohn Mór esetleg lehet már katolikus is, ha kikeresztelkedett.

Modern butorok ■ 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál ■ Rákóci-út ■ 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Katonák.

Délelőtt esett az eső s az ujoncok káposztát hordtak a pincébe.

Sűrű hulló őszi eső ott verte a halom káposztát a csupasz földön, a legények nagy vessző kosarakkal mentek neki s dobálták össze-vissza a zöldséget.

Az ázott káposzták valósággal nyikorogtak a porondon, egy-egy sáros, félig rothadt fő neki repült valamelyik baka fejének, hátának, a sapkát leverte, a bluzt besározta, ezen felindultak a legények s rohanásban vigan rugdosták a káposztákat befelé a pincébe.

Délután azonban kiderült, a káposzta is elfogyott, sorakozni kellett az udvaron.

A nagy udvart ellepik kis egyenes sorok, mindenik előtt kiabál az altiszt. Előre ugrik, hátra ugrik, feltartja a kezét, meg lecsapja, odaszalad a sorokhoz, megbögdös valakit az öklével s ismét kiáltoz tovább és mutogatja a

lábát, hogy azzal a földet mint kell megnyomni keményen és biztosan.

A legények ott állanak sorban, de nem látszanak, őket megismerni nem lehet. A tegnapi lompos gunyák, csizmák és tollas szalmakalapok eltűntek a sötétkék ruhákban, ez őket kiegyenesíti, egy vonalba olvasztja, egyik olyan, mint a másik s mint a leveles vessző, hajlanak erre és arra. Emberek itt nem látszanak, csak egyforma testek, amint tagjaikat mozgatják.

A kis sötét sorok fekete hernyókhoz is hasonlítanak, megrövidülnek, összetekergőznek s ismét kiegyenesednek.

A lábak előre pattannak, a karok felemelkednek, derekak meghajolnak, térdek legörbülnek. Egy-egy sor önkéntes a mint a hajlásból felegyenesedik s kezét feltartja: a sor fehér kesztyűs kéz hirtelen megvillan a fejek felett, olyan, mint fehér bóbítás virágok, melyet a szél hajlongat az árok mellett. Csak kiáltások hallatszanak néha vezénylőszavak, különben kiellen a csendesség, mintha jól megkent gépek dolgoznának. A baloldalon nyitva egy kapu, azon ki lehet látni a katonakórházig. A kórház

előtt az utcán tüzérek sorakoznak díszben s ott várnak csendesen.

Egyszerre felcsattan a katonabanda gyászindulója s nagy harangozás is hallható, amit eddig senki sem vett észre. Hát temetnek. A banda a kórház udvaráról kanyarodik ki, utána sorakozik a gyalogos tüzércsapat s azután jön egy halottas szekér, a koporsón fekete tüzércsákó meg kard. A szekér után tisztek is mennek és mindenféle katonák egy kevesen. Odanéz mindenki, ahol a temetés látszik. — Temetnek egy tüzért! — mondják. — Összeverte az őrmestere. Karddal leütötte az ágyuról, belehalt, — beszélnek itt-ott.

A rövid sorokon keresztül gázolnak a szavak, a kétnapos katonák közt félelmesen terjed tovább a beszéd? Belehalt... össze-törte... leütötte? Igen. Hát ez már így lesz? most már így? A sorok megbomlottak, mintha közéjük ütöttek volna, az emberek egy percre előbukkannak az egyenruhából, amint sápadtan és bambán egymásra néznek. A testek nem működnek, a tagok, a csuklók nem hajolnak, a gyakorlat megakad. De mint az ostor, csördít bele a sorokba a káplárok hangja. A legé-

Nagyvárad **Messenger Boy** 693.
Gyorsküldő vállalat. TELEFON 693.
(Sas-palota, Zöldfa passage.)

Nos, hát a bíró ekkor már nem elfogult? Dehogyan, a bíró bizonyára azután is csak Kohn Mórnak fogja nézni ezt a kikerestelkedett zsidót az esküvel megerősített vallomás igazmondásnak veendő mérlegelésénél. Tehát nem a vallás teszi itt az esetleges elfogultságot, hanem a faj iránti előítélet. Ilyen előítéletes lehet a bíró, a cigány, az oláh-cigány, a palóc, a román, a bunyevác stb. iránt is. Itt sem az illetőnek a vallása a döntő a bíró meggyőződésére, hanem a faja. esetleg családja vagy a társadalmi osztály, melyhez tartozik. Hisz ismerjük azokat a jóízű adomákat, melyek például az erdészek s a vadászmesterek állítólagos hazudozásaihoz fűződnek. Éppen a napokban olvastam erre vonatkozólag egy találó adomát, mely élénken megvilágítja ezt a mi bírói elfogultsági kérdésünket is.

A vadászmester valami vétséggel van vádolva a bíróság előtt. A vadász őszintén, töredelmesen beismeri és elmondja, hogy miként követte el a vétséget és ime, a törvényszék ezen beismerő vallomása dacára felmenti a vadászmestert.

— Igen — mondja egy maliciózus ügyvéd — épen azért mentette föl a bíróság, mert nem volt képes feltételezni egy vadászmesterről, hogy az akkor is igazat tudjon mondani, amikor beismerésben van és magát vádolja. Más bizonyíték pedig nem állott a bíróság rendelkezésére.

Ime tehát a vallás megkérdése nélkül is lehet a bíróság elfogult némely faj, foglalkozási vagy társadalmi osztály iránt. Tényleg épen a kereske-

dők, üzérkedők osztálya köréből kerül ki a legtöbb hamis eskü és pedig vallás-és felekezeti különbség nélkül. Így például az a lókereskedő, akár cigány, akár zsidó, akár keresztény, olyan könnyelműen esküszik, hogy egészségesen adta el a lovat és hogy a ló csak az új gazdájánál betegedhetett meg. A zsidó üzérnek hamisesküi pedig közmondások. Persze a művelt, tanult, jellemes, fölvilágosodott zsidó nem fog hamis esküt tenni. Vannak zsidó üzérek, akik állítólag pénzért bárkinek elmennek tanunak, akár polgári, akár büntető ügyben. De vannak vidékek, ahol a parasztság is olyan erkölcsstelen, hogy könnyen felbélhető hamis esküre ismeretes az ugynevezett somogyi perrendtartás. Fekete Pál beperli Fehér Mártont, hogy adott neki 200 korona kölcsönt három óra, de ezt nem adta vissza. Pedig nem igaz ez az állítás. De a bíróság előtt Fehér Márton mégsem tagadja a kölcsönt, hanem azt állítja, hogy ő a 200 forintot kamatostól együtt visszaadta Fekete Mártonnak a kaposvári országos vásáron. Mert ha Fehér Márton tagadja a 200 korona kölcsön átvételét, akkor Fekete Márton állít hamis tanukat, kik megesküsznek arra, hogy látták, mikor Fekete Pál Fehér Mártonnak leolvastva, hiány nélkül átadta a kétszáz koronát. Tehát Fehér Mártonnak több esze van, hogysem tagadja a kölcsön felvételét. Ő állítja, hogy visszaadta a kölcsönt és erre aztán szerez hamis tanukat, mert a bizonyítás őt terheli a perrend szerint.

Ide hát nem kell a vallás kérdése. Ezen a vidéken nem a vallás kérdése teszi elfogulttá a bírót, hanem a nép

laza erkölcsé. Különben a vidéki bíróságoknál a bírák majdnem minden perlekedőt személyesen ismerik. Tudják vallását, külön kérdezősködés nélkül, ismerik minden viszonyukat, mert többnyire ugyanazok az alakok kerülnek a bíróságok elé. A vallás kérdés kihagyása vagy bennhagyása tehát teljesen mindegy. Ismételjük, hogy annak perrendi, bírói elfogultság szempontjából jelentősége nincs. Ugyan minő jelentősége lehet a bíróság előtt a valláskérdésnek, mikor a bíró kérdezi a felet:

Mi a neve? — Felelet: — Kohn Mór.

Mi a vallása: — Felelet: Doktorleben, bíróleben, ha megpukad is, hát én katolikus vagyok. Ime itt a kúrúsztlevelem.

Nos, hát ismételjük százszor is, hogy hitvány ürügy a valláskérdés kihagyása, azért, mert valakinek a vallása elfogulttá teheti a bírót. Becsületes, tisztességes bíró előre nem is elfogult. Nem is szabad ezt feltételezni bíróságainkról. Tévedhet a bíró, de nem elfogult.

Ennélfogva más okát kell keresnünk a valláskérdés kihagyásának. Ezt könnyen meg is találjuk. Azon törekvés érvényesítésében, mely a vallást mindenütt leteszi, jelentőségét lefokozza, háttérbe szorítja. A vallást tisztán magánügynek akarja tekinteni, melyhez semmi köze sem az államnak, sem az állami hatóságoknak. Ezért mindenütt, ahol csak teheti, a vallási vonatkozásokat kitörli, mellőzi. Ennek a törekvésnek végcélja az állam és az egyház teljes szétválászlása. Tulajdonképpen az állam részéről a vallásnak teljes megvetése,

nyek igazodnak s a lábak ismét kilépnek, a kezek feltartatnak, s a derekak lehajolnak.

Az őszi szél meg csendesen kavargatja tejük felett a harangzugás s a katonabanda takatos gyászindulóját.

A betegeket, a hibás ujoncokat a kórházba rendelték. Ott kitapogatja és megvizsgálja őket a főorvos ur, a rozsz fülűeket, rozsz szeműeket, meg akiknek valami belső bajuk van, ki kell kopogtatni. Nincs is mind katonának öltözve, ez a silány, beteges had bizony olyan, mintha a buzából a hibás, összeszáradt szemeket külön szemelnék. Még bent vannak a jó közt, alig látszanak. De hogy így egytűvé kerültek, nagyon kiűt a baj rajtuk. Összeszorulva várnak a laboratóriumban, egy pár öreg baka vigyáz rájuk, a kirendelt naposok a századtól, mint valami örök a rabok felett.

Itt ezek a nyavalyások bűnsnek is érzik magukat, mivel éppen most mernek betegek lenni.

Fenyegető eszközök is láthatók, egymint hosszú üvegek és görbe csövek, veres folyadékok az asztalon, fényes ollók, hegyes fogók és kések üvegek alatt a polcokon.

A fiatal doktor néha kidugja a fejét a

másik szobából s hívja egyenként az embereket. A ki kijön azt körülveszik. Mit csináltak veled, te? — Leültettek, a szemembe néztek. — Ne bolond bundás, tán szép a szemed? — kérdi a szakaszvezető. Egy szőkekepű, vékony paraszt, ez aki már vigan fészeng a kék ruhában. Azok közül az eleven paraszt legények közül való, akik hadnagynak is jók lennének, ha olyan ruhába bujtanák őket. Abba is csak bele kell szokni, a csillagok világítanak a gallérlán s bolytok vigan fityegnek erre-arra a blúzán. Most kiszól az orvos: — Lába Vaszi! Na! A legények összenéznek, melyiket hívják? Lába Vaszi nem hallja, mert süket. Ott áll a fal mellett lerogyva, mint egy zsák krumpoli, olyan csendes, olyan öntudat nélkül való. A lába a széles bakancsban, mintha bele-süllyedt volna a földbe, s teste, a nagy, erős teste húzódnék utána. Vastag nyaka izmosan keményen hajlik előre az alacsony gallérből. Ez süket bizony. Lába Vaszit hamar ki is lökik a szobából a doktorok csak egy keveset kiabálnak reá. A többiek körülfogják. — Hátha szimulál a vacker! mondja a piros bojtos. — Lássuk csak! Oda kerül a háta mögé és leejt egy pénzdarabot. Tudvalevő, hogy erre önkénytelenül megfordul minden szimuláns. Vaszi nem fordul meg, nem halja. A többiek mégis összeröhögnek s vizsgálgatják

az oláhot. A piros bolytos mellé áll csendesen szól neki, de titokban megrántja a karját: — Te Vaszikám! Az oláh érte oda fordul, a többi meg rácsodálkozik, mert azt hiszi, hogy a szólításra fordult meg. — Ahá, horgos! mondja a szakaszvezető, hallasz ugy-e? Csak haza akartál menni az anyádhoz, mi? A szeretőd forsinge mellé? Majd kapsz kurta-vasat! Az lesz a szeretőd, szoritja a lábát, meg is ölelheted! Megálj csak vacsor!

Lába Vaszilka nem értett ebből egy szót se. De látta, hogy gunyos pófával röhögnek körülötte a többiek, látta, hogy hadonászik a képe előtt a három csillagos ur, huzza, cibálja és fenyegeti. A bizonytalan hangtalanság veszedelmei rohanták meg Lába Vaszi szegény fejét. Még jobban neki dőt a falnak a tejet előre bicsaklott s csorogni kezdett a könny a szeméből.

Nagy durva és értelmetlen csöppek hullottak a Vaszi kék blúzára, de hátha keserűbék ezek, mint az apró, finom és értelmes könnyecsek?

Somogyi Endre.

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek
egyedül
„KOBRAK“-nál
Helybelli és vidéki telefon: 847.
Rákóczi-ut 3.

semibe vétele, miként ezt Franciaországban látjuk, hol az egyház és az állam szétválasztása teljes brutalitással végrehajtott akként, hogy ma a francia kormány előtt a vallásfelekezeteknek, a vallásügynek és így a katolicizmusnak annyi becsületük sincs, mint egy halászati, kertészeti egyesületnek, vagy társaságnak. Ezek több tekintéllyel és becsülettel bírnak előtte, mint az egész, ősi katolikus egyház, mely pedig kulturát, műveltséget adott Franciaországnak, az egyház legidősebb, de leghütlebb leányának.

De ha ezt a hóbotot Franciaország kibirja, hisz a nagy francia forradalom óta ez az egyházüldözés ott sűrűn megismétlődik és sokkal durvább sorsban is részesült ott már az egyház, aztán persze megint jobb sorsa lett, az ilyen kísérleteket azonban Magyarországnak sem állami, sem társadalmi rendje ki nem bírja. Ha a német császár által »hazatlan bitangok«-nak nevezett szociáldemokrata és mindenféle nemzetközi szabadoncoknak kiszolgáltatjuk az országot, akkor csakhamar meg fog szünni magyar haza lenni ez a föld.

Hanem éppen ennél a kérdésnél, ha a tanúk és a felek eskü alatti kihallgatásánál mellőzzük a vallásra való figyelemzetést, ha ilyen fontos aktusnál, mikor az Istenre való hivatkozással erősítjük meg igazmondásunkat, éppen akkor mellőzzük a vallást, letesszük a vallást, akkor ugyan mi értelme van az eskünek? Az eskünek tulajdonképpen akkor van értelme, ha azt a Mindenható Istenben való hittől tesszük le. A tisztességes, derék bíránk eddig is figyelmeztették az esküre bocsájtandókat arra, hogy nemcsak a büntető törvény szerint büntetetik a hamis eskü, hanem az nagy bűn az Isten előtt is és attól is büntetést kapnak.

Vallásos hit, vallásos meggyőződés nélküli eskütevésnek a judikaturában sincs semmi értelme. Akkor inkább hagyják ki ott is az esküt és aki nem tud mással bizonyítani, az inkább vesztse el a perét, mintsem a vallásos hit nélküli eskü rendszeresítésével egyenesen renozserre tegyék a hamis esküt.

Orion.

Lukács miniszter Bécsben. Lukács pénzügyminiszter ma d. e. egynegyed 10 órakor az osztrák pénzügyminiszterium palotájában ment, ahol *Bilinski* lovag osztrák pénzügyminiszterrel a bankprovizorium ügyében tanácskozott. A miniszter még *Popovits* Sándorral az Osztrák Magyar Bank kormányzójával is tanácskozni fog; kb. délután utazik vissza Budapestre.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 17.

Návay Lajos alelnök negyed 11 után megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

A jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, melyben

Lengyel Zoltán a ruthén ügyekről és az ökörmézsi állapotokról.

Szmrecsányi György Amerikában egy budapesti pénzcsoport által létesítendő bank ügyében és

Ivánka Imre a fővárosi építésekben előforduló balesetek ügyében jegyeztek be interpellációt.

Az interpellációkra 1 órakor térnek át.

Harmadszori felolvasásban elfogadták a foszfor eltöltéséről, a bíróságok és ügyészségek alkalmaztatásáról szóló törvényjavaslatokat.

Következett a

szerb kereskedelmi szerződésről

szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Nadányi Gyula szűzbeszéde.

Elsőnek **Nadányi Gyula** szólalt fel: A mezőgazdasági állapotokat ismerteti és azt mondja, hogy ezt kell támogatni, hogy aztán az ipar és kereskedelem fejlődhesen. A mai drágaság okát a munkabérek magasságában látja. A kisember helyzetének javítását sürgeti és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

A husdrágaság.

Pajza Gyula: A szerb kereskedelmi szerződés megkötése inkább használ Ausztriának, mint Magyarországnak. Az argentinai busbehazatalt károsnak tartja, mert az nem egyéb, mint a vállalkozóknak újabb nyereszkeségi mozgalma a szegény nép kiszípolozására. Hosszasen ösmerteti az állattenyésztést és olyan intézkedéseket ajánl, melyek keresztülvitelével, nemcsak az állattenyésztés fejlődését lehetne biztosítani, hanem a mai drágaságot is nagyban csökkenteni. Erősen támadja a kartelleket, mint a drágaság megteremtőjét, azt mondja, hogy a sokféle kartellek után nemsokára létrejön a bankkartell is. Kijelenti, hogy már tavasszal a husarak úgy fognak alakulni, hogy úgy a tenyésztő, mint a fogyasztó teljesen meglesznek elégedve. A marha árának rohamos csökkenése csak a német ipar javára szolgál. Összehasonlításokat végez a román és a szerb kereskedelmi szerződés között és azt mondja, hogy a román határon nagyobb az óvintézkedés. Kijelenti, hogy csakis úgy fogadja el a javaslatot a maga és a pártja ré zéról, ha megnyugtató választ kap arra nézve, hogy az állattenyésztés emelésére vonatkozó törekvéseket a kormány igazolni tudja. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Az elnök tíz percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után

Mannsdorff Géza szólalt fel: Foglalkozik a husdrágasággal, amelyet szociális kérdésnek tart.

A husdrágaság okozója a különféle illetékek: adózás, logyasztási adók stb.

Szterényi József elismeréssel van Károlyi Mihály gróf loyális magatartásával szemben. A javaslatot elfogadja.

Ezután áttért a Ház az interpellációkra.

Lengyel Zoltán a ruthének és kazárok ügyében interpellált. A ruthének siralmas helyzetének okául a közigazgatási tisztviselők gyengeségét említi.

Elnök az ülést délután 3 órakor bezárrja.

Magyarnyelv a hadseregben.

Érdekes és nagyfontosságú rendelet jelent meg a hadsereg Rendeleti Közlönyének legutóbbi számában. **Schönaich** közös hadügyminiszter adta ki a rendeletet, amely szerint a közös hadsereg tisztjei és zászlósai számára ezentul háromhónapos nyelvkurzust rendeznek be, azért, hogy a tisztek és zászlósok a szolgálati nyelven kívül még egy ezred nyelvet tanuljanak meg.

A rendelet oka: a kétéves katonai szolgálat. E reform most már küszöbön áll és ezért a hadvezetőség már most számol azzal, hogy mivel a legénység kiképzési ideje rövidebb lesz, az altiszteken kívül a tiszteknek is intenzívebb részt kell venniük a legénység kiképzésében. Ezért a hadvezetőség kötelezővé tette a tiszteknek és zászlósoknak, hogy a szolgálati nyelvek közül legalább egyet, főképpen a magyart, sajátítsák el. Elvben ez eddig is kötelező volt, de a rendelet most kimondja, hogy

törzstisztté nem léphet elő más, csak aki ilyen nyelvtudást bir felmutatni s azonkívül bejelenti, hogy előléptetéseknel általában tekintetbe fogják ezentul venni a nyelvtudást.

A nyelvtanítási kurzust a rendelet szerint a téli hónapokban, lehetőleg december elsejétől március elsejéig fogják megtartani, áprilistől júliusig pedig egy ismétlő-kurzus lesz. A tanfolyam végeztével a tisztek és zászlósok egy bizottság előtt vizsgát tesznek és ha ott nem mutatnak fel kellő eredményt, ismétlő-kurzusra utasíttatnak.

A jogi oktatás reformja. A kultuszminiszter a jogi oktatás reformálása céljából jövő év január hónapjára ankétet hívott össze. Az ankét összehívásáról kiadott hivatalos jelentésből kiviláglik, hogy a kultuszminiszternek főképpen a közigazgatási tisztviselők jogi képzése a célja.

A január első heteiben összetűlő ankét — mondja a kiadott jelentés — első sorban megbeszélés tárgyává teszi azt, hogy milyen módon lehet megszüntetni azt a visszas állapotot, hogy a közigazgatási tisztviselők, kik ítélkezésre és jogszabályok alkalmazására vannak hivatva, a jogi tudományokból nem szereznek alapos ismereteket. A kultuszminiszterium azt tervezi, hogy a joghallgatók a hatodik félév végén, illetőleg a hetedik elején jogtudományi államvizsgát tegyenek, még pedig a jelenleginél »magasabb színvonalú« államvizsgát.

Különösen megkivánják ezt azoktól, akik csak államtudományi szigorlatot óhajtanak

Elegáns blousok,

aljak, pongyolák női és leányka kabátok, gyermekruha különlegességek, tekintettel

a karácsonyi és újévi ünnepekre

leszállított, olcsó árban csakis **Hevesi**

Nagyvárad Zöldfa-utczán szerezhetők be.

■ Kitűnő reklám szöveget aljak már 175-től. ■

Szolid kiszolgálás!

Rendkívül olcsó árak!

tenni. Megbeszélés tárgya lesz az is, hogy az 1883: I. t. c. 23-ik szakaszában szervezett külön gyakorlati közigazgatási vizsga milyen alapelvek mellett volna mielőbb életbe léptethető.

A kultuszminiszterium már a napokban szétküldi az ankétre szóló meghívókat.

Biharmegye téli közgyűlése.

A státus. Az új székház.

Biharmegye ez évben utolsó közgyűlését szerdán fogja megtartani. A közgyűlésnek nem egy érdekes tárgya lesz, mely méltán kelt nagy érdeklődést a vármegyében. A közgyűlés előkészítéséből következőleg a megye ezúttal sem akar olyan tárgyak mellett állást foglalni, amelyeknek háttere valamilyen politikai vonatkozású lehet. Ezek felett rövidesen napirendre fognak térni és tért engednek más ügyeknek.

A tegnapi nap folyamán a tárgyalás alá kerülő ügyekkel az első szakosztály foglalkozott. A szakosztály ülése elé fokozott érdeklődéssel tekintettek, mert ez az osztály szokta tárgyalni a fontosabb tartalmú ügyeket.

Az ülésen Pally Lajos elnököt. A bizottsági tagok teljes számmal jelentek meg gróf Tisza István kivételével.

Az első tárgy volt a város átirata, melyben arra kéri a vármegyét, hogy a *Füzesen levő hussárkasárnya* telkét adja el a városnak vagy pedig felparcellázva bocsássa árverés alá, mert a jelenlegi állapotban utját állja a város fejlődésének. A szakosztály véleményezi a kaszárnya eladását s elvileg azt elfogadja, ellenben az eladás foganatosítását fenntartja egy időre.

Dr Fráter Barnabás alispán ugyanis arra kérte a bizottságot, ezt az ügyet ne intézzék el végleg most, mert a kaszárnya eladásával kapcsolatosan neki terve van az új megyeházára vonatkozólag. — A jelenlegi megyeháza ugyanis évek folyamán már annyira átnevetsedett és salétromosodott, hogy azt egyáltalán lehetetlen megfelelően renoválni és kielégítővé tenni. A minduntalan felhangzó panaszok arra indították az alispánt, hogy véget vetendő a már tűrhetetlen állapotoknak a jelenlegi megyeháza helyett egy teljesen új megyeháza felépítése iránt tegye meg a megfelelő lépéseket. A megyeháza a jelenlegi kórház helyén épülne.

Hatalmas háromemeletes palota lenne az új épület, melyben az összes megyei hivatalok koncentrálna lennének. Az új épületben a tisztviselők egy része szintén kapna lakást. Fedezetül a jelenlegi megyeháza és a körözska-szárnya eladási ára szolgálna.

Az alispán eme terve alapján azért a város kérelme felett végleges véleményt nem hozott a bizottság, hanem dr. Fráter Barnabás alispán elnöke alatt egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki, mely a további részleteket tárgyalja meg.

Következő tárgy volt a megyei tisztviselők státus rendezése. Az állandó választmány arra való tekintettel, hogy az állami tisztviselők státusrendezése már csaknem minden fórumon keresztül ment, javasolni fogja, hogy irjon fel a közgyűlés a kormányhoz, hogy a megyei tisztviselők státus rendezését is tűzze napirendre.

Nem kevésbé érdekes ügy volt a *huszdrágaság* csökkentésére vonatkozó békési átirat, valamint a szerb marhabehozatal engedélyezése tárgyában érkezett debreceni átirat. A szakosztály a két átirat felett nagyon helyesen a *napirendre való térést* javasolja a közgyűlésnek.

Több kisebb ügy letárgyalása után az ülés 1 órakor véget ért.

Hat hetes bankprovizórium. Az osztrák reichsrath tegnap esti ülésében határozati javaslatot fogadott el, amelyben felhatalmazza a kormányt, hogy az Osztrák-Magyar Bank szabadalmát a magyar kormánnyal egyetértőleg hat hétre meghosszabbítsa.

Erre vonatkozólag *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök így nyilatkozott:

— Hogy betérjeszt-e a kormány provizórium iránti javaslatot, az még nincs eldöntve. Az kétségtelen, hogy ha valami expedienssel a Ház elé lépünk, abban disparitás lesz a Reichsrath tegnapi határozati javaslatához hasonlóan, mert mi egyszerű határozati javaslattal nem rendezhetnők a kérdést, csak törvényjavaslattal. Hogy ilyen törvényjavaslatot betérjesztünk-e ez csak ma dől el. Attól függ, hogy várhatunk-e egy ilyen javaslattól eredményt és ha igen, minőt?

Majd így szólt a miniszterelnök:

— Most különben megyek és telefonon beszélek a Bécsben időző Lukács Lászlóval,

Bement a telefonfülkébe és amikor a beszélgetés után kijött, még ez a megjegyzése volt:

— Valószínűleg betérjesztjük a törvényjavaslatot, nem célszerűségi, hanem alkotmányossági szempontból.

A hathetes bankprovizórium tervét nagy örömmel fogadja a jegybank, mert így elkerül minden meglepetést, ami az ex-lex idején esetleg érthet volna. Reméli, hogy a provizóriumot a magyar parlament is el fogja fogadni és a 28-iki bankközgyűlésen már a részvényesek elé terjeszthetik a provizóriumot.

Mindenki meggyőződést szerezhet arról, hogy a karácsonyi vásárra nagy választékban

órák, arany és ezüst ékszerek minden versenyt :-: kizárva mily olcsóak :-:

s így nem holmi selejtes, hanem jó minőségű órát és ékszert nagyon olcsón lehet vásárolni

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél
Rákóci-ut.

Telefon 630.

Vasuti órák.

UJDONSÁGOK.

* **A főispán Budapesten.** *Hlatky* Endre, Nagyvárad város főispánja, hivatalos ügyben Budapestre utazott.

* **A felkelő nap országa.** A Katholikus Kőr legközelebbi vetítő estéje kedden, f. hó 20 án lesz, amikor igen érdekes ország kerül a vetítő vászonra a messze keletnek diadalmas országa, a felkelő nap érdekes hazája *Japán*, melyhez dr. *Leslyán* Endre, a Kath. Hittérjesztés Lapjainak érdekes szerkesztője fog magyarázatot nyújtani. Ez alkalommal már a most hozatott új objectivet fogják használni, mely az eddiginél jóval nagyobb és élesebb képet nyújt. Az előadás d. u. 5 órakor kezdődik.

* **Ujabb felszólalások a városatyaválasztások ellen.** A december 4-iki városatyaválasztások ellen tegnap két újabb felebbezés érkezett be Nagyvárad város igazoló választmányához. Az egyik a *várad-újvárosi* a másik a *váralja-velencei* választás ellen. Nagy József, Rokszin László, Bajtay József és Pásztay Lajos *újvárosi* választók beadványukban azt állítják, hogy az ő számításuk szerint *Grósz* Menyhért dr 443, *Zboray* Gyula pedig 449 szavazatot kapott, tehát *Zboray* Gyula 6 szavazattöbbséggel lett megválasztva, mégis dr *Grósz* Menyhért lett megválasztottnak kijelentve. Ez a tévedés azért állhatott elő, mert éjjel 2 óráig nagyon kimerültek az összeszámálók. Kérik, hogy a *Zboray* Gyulára és dr *Grósz* Menyhértra esett szavazatokat újból számítsák össze. — A *váraljai* választások eredményének kihirdetését *Barta* László, *Feldmann* Izidor stb. támadták meg. Elsősorban felemlítik, hogy a szavazólapok nem lettek összeszámlálva s a lajstrommal összehasonlítva, ami már magában véve is ok a megsemmisítésre. De még más kifogásuk is van. Pontosan jegyelték a szavazatokat ők is és az ő számításuk szerint *Gábel* Jakab nem 301 szavazatot, hanem csak 298-at kapott, míg ellenben dr *Kazay* Kálmán nem 291, hanem 302 szavazatot nyert, tehát tulajdonképpen *Kazay* Kálmán dr lett megválasztva. Kérik ők is, hogy újból számítsák össze a *Gábel* Jakabra és dr *Kazay* Kálmánra esett szavazatokat. Azt hisszük, hogy az igazoló választmány nem zárkózik el a kérelmek elől, már csak a közönség megnyugtatója miatt sem. A szavazólapok összeszámlálása a kért módon egy órai időt sem vesz igénybe, mert csak kétfelé kell rakni azokat a lapokat, amelyekben a kifogásolt nevek vannak s a lapokat meg kell olvasni. Győzzön az igazság.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. igazságügyminiszter a nagyvárad munkásbiztosítási választott bíróság elnökévé dr *Csulyok* Béla kir. törvényszéki bírót, helyettes elnökévé pedig *Vámosy* Mihály törvényszéki bírót nevezte ki. — A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe *Zvarinyi* Szilárd szarvasi kir. járásbírói díjaltalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

Házlebontás miatt!

Az összes raktáron levő **brilláns-gyémánt, arany ékszerek és ezüst disztárgyak**, valamint **evőeszközök, karácsonyi és alkalmi ajándéktárgyak, arany és ezüst zseborák, mérsékelt szolid áron eladatnak.**

Nagyrabecsült vevői és a t. közönség szíves figyelmébe ajánlja ezen körülményt.

Tisztelettel **KOLOSVÁRY SÁNDOR** ékszerész. Nagyvárad, Bémer-tér.

* **A vízvezetéknel szükséges munkálatok.** A városi főmérnök előterjesztésére Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága több mint 100,000 koronát szavazott meg a régi és új vízműnél szükséges munkálatokra; nevezetesen a régi vízműtelepről a magas tartályhoz vezető főcsőnek beton csatornába helyezésére, hogy az esetleges csuszamlások elkerültesse; Kolozsvári-utcán a máv. vonala alatt kuszható betoncsatornára, az új víztelep bekerítésére, az új gépház víztelenítésére, a kiegyenlítő cső elkészítésére stb. A miniszter most küldte vissza az ügyet a városhoz s annak nagy részét nem hagyta jóvá. A magas tartályhoz vezető főcső beton csatornába helyezését, amelyre 50.000 koronát szavaztak meg, feleslegesnek tartja a miniszter, mert szerinte helyesebb a csuszás megakadályozására, ha vasbetétes betonfenékre erősítik a csöveket, amely erős betonfogakkal lenne mélyen a földbe erősítve. Annak dacára azonban, hogy a beton csatorna felesleges, azt nem lehet kifogásolni, de akkor is a tervbe felvett falvastagság túlzott. A 15 leszálló akna helyett elég 6 akna, de ebből négy olyan nagy legyen, hogy azokon négy méter hosszú csövek, esetleges kicserélésnél, leereszthetők legyenek. Így a költség kevesebb lenne. Különben ajánlja a miniszter, hogy acélcsövekkel cseréljék fel a felvezető csövet. Kolozsvári-utcán a máv. vonala alatt kuszható csatornát, mivel az már elkészült, jóváhagyja a miniszter. A közgyűlési határozat azon részét, mely 26540 koronán belül az új vízműtelepen létesítendő több rendbeli munkálatokra adott felhatalmazást illeti, a döntést függőben hagyja a miniszter, mert a költségek csak általánosságban vannak felsorolva; így a telep bekerítése 14300 korona, az új gépház víztelenítése 7000 korona, — de kimutatás, műszaki leírás, terv, költségvetés nincs s így a miniszterium műszaki osztálya ezeket nem vizsgálhatta át. A vasút állomás feletti hegyre tervezett a nyomás kiegyenlítő cső 23600 koronával van felvéve, de a terv hiányos, nem vehető ki, hogy a cső vége hogy lenne felszerelve, a túlfolyó víz hol lesz levezetve. Ily kiegyenlítő cső alkalmazását nem is ajánlja a miniszter, az nem szükséges, különösen a magas tartályhoz vezető cső megerősítése esetén. A nyomó cső azonban a Nil-gesz-telepre meghosszabbítható, hogy a telepen lakók is kapjanak vizet. Az előadottak figyelembevételével újból vegye tárgyalás alá a város a kérdést s jóváhagyás céljából a határozatot terjessze fel a miniszterhez.

* **Sub auspiciis a műegyetemen.** Mint ismeretes, a király folyó év szeptember 14-én kelt megfelelő elhatározásával a *promotio sub auspiciis regis* intézményét a m. kir. József-műegyetemre is kiterjesztette. Az intézmény szabályzatát tegnap hozta a hivatalos lap. Elveken megegyezik a tudomány-egyetemével.

* **Deputáció a vasuti üzletvezető tősgéért.** Említettük, hogy a vasuti üzletvezető tősgé elnyerése iránt Nagyváradi városa nagy számú deputációval járul a kereskedelmi miniszter és a máv. elnökgazdájához, *Hlatky* Endre főispán és dr. *Hoványi* Géza országgyűlési képviselő és *Rimler* Károly polgármester vezetése alatt. A küldöttségben nagyobb számmal vesznek részt a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége és beltágjai. A kamara már önállóság is több ízben kérelmezte, hogy Nagyváradra vasuti üzletvezető tősgé adjon a miniszter. A deputáció szerdán, december 21-én tiszteleg a miniszternél és elnökgazdánál.

* **A Szigligeti-Társaság matinéja.** Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében tartja meg a Szigligeti-Társaság irodalmi matinéját. Az irodalmi ülés kimagasló eseménye lesz *Endrődi Sándor* újabb verseinek bemutatója. A kuruc-dalok nagy költemények új énekeit *Étsy Emilia*, a Szigligeti-színház kiváló művésznője fogja felolvasni. Nagy érdeklődésre tarthat számot dr. *Személyi Kálmán* felolvasása a *»A hozomány kérdése«*ről, valamint *Sigmond Andornak*, a jogakadémia jeles fiatal tanárának tanulmánya a *»A házasságok és válások«* statisztikájáról. Az érdekes matinén a Társaság minden érdeklődőt szívesen lát. Belépti díj nincs.

* **Az érmihályfalvai megyebizottsági tagválasztás.** Az érmihályfalvai megyebizottsági tagválasztás ellen fellebbezést adott be *Szikszay József* többed magával. A fellebbezésre az szolgált okul, hogy a választás alatt egy beteg ember helyett más szavazott le. Az igazoló választmány a fellebbezés napján úgy határozott, hogy ezt az egy szavazatot törölje, ami azonban a választás eredményén nem változtatott. E határozat ellen *Szikszay* tegnap ismét fellebbezett, kijelentvén, hogy ő nem a hibás szavazatot törölését, hanem az egész választás megsemmítését kérte.

* **Nagyváradi város nevének eredete.** *Bawwirth* Rajmund péterváradai vártűzér százados történelmi tanulmányokat folytat s az iránt kereste meg Nagyváradi városát hogy adjon adatokat Nagyváradi város nevének eredetéről vonatkozólag.

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

* **Nincs felfüggesztve a munkaszünet.** A vasárnapi munkaszünetre vonatkozólag a rendőrség közli, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumból a felfüggesztésre vonatkozólag még esideig intézkedés nem történt s így a munkaszünet teljes egészében fennáll.

* **Országos liga a tüdővész ellen.** A belügyminiszter a tuber culosis elleni küzdelem intenzívebbé, eredményesebbé tétele céljából országos ligát szervez Budapesten. Az országos liga ügy köre széles mederben van tervezve; felölelné a szanatoriumok, rendelőintézetek, üdülőhelyek létesítését, a létezők fejlesztését, támogatását, a munkás- és lakásügyeket, amennyiben a tüdővészre befolyással vannak; a szegényebb néposztályokról való gondoskodást, alkalmas munkakör biztosítását a tuberkulosisról fenyegetettek tekintetével; gondoskodás a tuberkulosisról fenyegetett gyermekekről; a gyanús tej elleni védekezés. Az országos ligának tagjai közzé bevételnek a tüdővész ellen védekező egyesület képviselői is. A belügyminiszter az országos liga szervezése tárgyában közelebbre enquette-et hívott össze, amelyen a nagyváradi tüdővész ellen védekező egyesület képviselőjében *Fetser Antal* felsz. püspök mint elnök, *Hlatky* Endre főispán mint az egyesület alelnöke és dr. *Gerb* Sándor az üdülőhely igazgató főorvosa lesznek jelen.

* **Halott, mint szálló vendég.** A napokban megirtuk, hogy a nagyszalontai Nemzeti szállodában egy ismeretlen halott részére adott ki a szálloda tulajdonosa egy szobát s ezért az alispánhoz feljelentést tettek. A megtartott vizsgálat során megállapították, hogy a feljelentés téves alapon történt. Az esetről tudósítónk a következőket jelenti: *Özv. Kreizer* Lajosné jánosdai 70 éves birtokos nő már huzamosabb idő óta betegeskedett s hogy alaposan gyógykezeltesse magát, Budapestre utazott, ahol operálták. Az operáció után a beteg nő Jánosdára akart utazni. Utközben Kreizerné oly rosszul lett, hogy a vonatról le kellett szállítani. Így vitték be a nagybeteg nőt a szállodába, ahol az meghalt. A halál után azonban Kreizerné hozzátartozói azonnal elszállították a hullát Jánosdára és így nem telet meg a valóságnak a feljelentés ama része, mely szerint a hulla 48 órán túl is a szállodában maradt volna. A szálloda tulajdonosa tehát nem hullának adta ki a szobát, hanem emberi gondolkodása alapján egy szenvedő beteg asszonynak nyújtott menedéket.

* **A népszámlálás és a görögök.** A m. kir. statisztikai hivatal igazgatója körlevelet intézett az összes törvényhatóságokhoz, amely szerint, tekintettel arra, hogy a népszámlálás idejére, január 7-ére esik a görög katolikusok és görög keletiek karácsonya, kéri, hogy a hatóságok intézkedjenek az iránt, hogy olyan helyeken, ahol a gör. kath. és gör. keletiek tömegesebben laknak, a görögök Karácsony első napján, január 7-én az összeírások szüneteljenek. Biharmegyét különösen érdekli ez a rendelkezés.

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

* **Lankás haladni akar a korrall.** Igen érdekes kérelem érkezett tegnap a magyarországi Lankás község képviselőtestületétől a megyei közigazgatási bizottsághoz. A község, mely eddig egyedül áll e téren a magyarországi járásból, önmagától akar építeni iskolát. A kérvényben elmondják, hogy volt eddig Lankáson iskola egy görögkeleti, azonban az odajáró tanulók a kezdetleges tanítás folytán ép úgy nem tanultak semmit, mint azok, akik nem jártak. Most a képviselőtestület belátja, hogy a lakosság a tudatlanság folytán egyre szegényedik és hogy ez az iskolázatlansága a népnek, oka annak is, hogy a szomszédos ipartelepeken egyáltalán nem alkalmaznak lankási lakost, mert az ipartelepek fenntartói megkövetelik, hogy munkásaik az értelmiség bizonyos fokán legyenek, mivel a rájuk bízott felelősségteljes teendőknél csak így tudnak eleget tenni. A képviselőtestület elhatározta, hogy községi iskolát fog felállítani. Tekintettel azonban arra, hogy a nagy pótdó nem engedi meg, miszerint az iskola felépítését a község fedezze teljesen, azért arra kéri a közigazgatási bizottságot, miszerint hasson oda, hogy az iskola felépítési költségeinek 50 százalékát az állam adományozza és a tanítók fizetésekiegészítését szintén vállalja el.

* **Becstületes megtalálók.** Tegnap déli után a Rákóczy-uton levő Petrovics Mihály fűszer-üzletében karácsonyi bevásárlásait végezte K. I. né urnő. Amikor az üzletből kilépett, nem vette észre, hogy retikülje nyitva maradt — s pár lépést téve — abból pénztárcája a földre esett. Az erszényt a Messenger-Boy vállalat egyik futárja találta meg és az urnőnek utána sietve érintetlenül szolgáltatva vissza. — Ez fényesen igazolja a vállalat megbízhatóságát, amiről személyesen is meggyőződhet bárki, ha igénybe veszi a Messenger-Boy vállalatot, melynek telefonja 693.

* **Magánvizsgára** sikerrel előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

Karácsonyi
és
Ujévi ajándék
és
játéktárgyak
Baba klinika, legolcsóbban
GÁL FERENCNÉL,
játék- diszmu és hangszerkereskedőnél,
Nvár, Rákóci-ut, Bazár-épület.

x **Az ügyvédi gyakorlat meghosszabbítása.** Minthogy a Székely-téle javaslatból pár hónap mulva törvényes, mindazok, akik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. Akik azt akarják, hogy az új törvény reájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a dr. Dobó jogi szemináriumhoz (Kolozsvár, Bolyai-u. 3.), melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikölcsönzi tankönyveket helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit, melyekből otthon előkészült jelöltek rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A »Jogi vizsgák letétele« c. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi.

Női felöltők
legnagyobb választékban és
legolcsóbb
árban legjobban
„Löwy P. és Társa“ cégnél
kaphatók.
Zöldfa-utca II. szám,
(a Zöldfa-átjáróval szemben.)

x **Salon-kávéházba,** mely ma már oly közkedveltségnek örvend, hogy naponta a megszokottnál is igen sokan tatálkoznak, erről állandóan gondoskodik Klein Márton, a kávéház agilis fiatal tulajdonosa, a ki csak rövid ideje bírölje a Salon-kávéháznak és hogy így továbbra is a szíves pártfogását igen tisztelt vendégeinek kiérdemelve, lehetőleg mindent elkövet ennek fentartására.

Ne vásároljon
addig mellfűzöt, haskötöt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.
Sas-passageban levő
miderraktárát
meg nem tekintette.

Földbirtok eladás.

A jankafalvai határban Bihar-Dioszeg vasutállomástól 2 kilométerre, 77 magyar hold I. osztályú szántóföldből álló tagbirtok 1200 □ öles parcellákban eladó.

A vételhez 30 százalék készpénz szükséges, a vételár többi része előnyös kölcsön útján fizetetik ki, amiről gondoskodva van.

Az ajánlatok 1911. évi Január 16-ig alulirothoz nyújtandók be, ahol az adásvételi feltételek s egyéb fölvilágosítások is megszerezhetők.

Nagyváradon, 1910. dec. havában

Dr. Imrik Gusztáv,
ügyvéd.

SAL FERENCZ-UTCZA, 15.

x **Szerdán katonazene** a Lloyd kávéház fényesen berendezett téli kerthelyiségében. Folyó hó 21-én a 101. gyalogezred teljes zenekara hangversenyét. Ezenkívül bemutásra kerülnek a következő pompás és sikereiben gazdag képek december hó 18-án: 1. Virágtanulmány. 2. Játékos apa. 3. Hollandi képek. 4. A lejtőn. 5. Titokzatos ügy. 6. Pénz vágy. 7. Flórenci hős. 8. Ingyen utazás. Beléptidj nincs. Kezdete este 9 órakor. Kitűnő ételek, italok figyelmes fölhasználásáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel Hartstein és Urlei kávéház-tulajdonosok.

Karácsonyi ajándékul
a legmodernebb ékszer-tárgyak,
arany- és ezüst órák nagy választékban a legolcsóbb árban szerzhethők be
JENNY JENŐ
órák és ékszerészknél.
Szt. János-utca 39. sz.

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert Hevesi áruházának megtekintésére. Nagyvárad Zöldfa utca.

Amit mindenkinek tudnia kell.
1 liter rum 1.50
1 deka tea —.08
Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

Művészeti fényképészet

DAJKOVITS E.

Nagyvárad, Sas palota.

A mai naptól kezdve rendkívül kedvezmény:

6 drb. matt platin visítkép . . 6 K.
6 drb. matt platin kabinetkép 12 K.

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen árban a legfinomabb kivitelben. Menyegzői képekhez passepartout ingyen.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza
Rákóci-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható
Felöltők,
Blousok,
Pongyolák,
Aljak,
Kosztimök,
Gyermekruhák
Szörme-árak és ruhakelmék.
Saját műtermében a leg-
elegánsabb toilettek válal-
tatnak.

x **Az influenza** önmagában nem veszélyes betegség, de mivel a testet mindig gyengíti, hozzáférhetővé teszi komolyabb megbetegedéseknek, főleg a gümőkórnak és a tüdőgyulladásnak, mint a teljes egészség napjaiban. A még oly egyszerű és jelentéktelennek látszó hurut, melynek képében az influenza legtöbbször nyilvánul, se hanyagoltassék tehát el, hanem minden köhögést, akár felnőttnél, akár gyermeknél, vegyünk azonnal célszerű kezeléssel. A felső légutak hurutjainak gyógyszerei közt első sorban a **»Sirolin Roche«** áll, mely minden gyógyszerárban kapható. Ezen szer használata néhány nap alatt majdnem az összes esetben a hurut végleges megszűnéséhez vezet; mindenesetre azonban idejekorán kell kezdeni az adagolásával. Ezért a Sirolin a szó legjobb értelmében nevezhető háziszernék és nem szabadna egy házban sem hiányoznia, hogy a betegség napjaiban mindenkor kéznél legyen.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös árairól és eredeti angol szöveteinek kitünő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.
Nagyvárad, Szt. János-utca.

Legelegánsabb és legmodernebb

fényképek

külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján

Molnár Jenő
(Lojanek utóda) műtermében.

* **Kovács Tivadar** balletmester, táncakadémiai tanár, Budapestről arról értesít bennünket, hogy nagyon rövid időn belül Nagyváradra érkezik tánckurzusának megtartására. Kéri a t. közönséget idejövételét bevárni.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

czégnél kaphatók.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

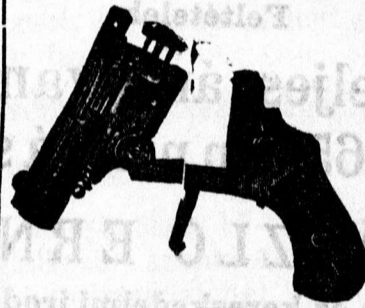
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerüli Lutorok zománcozását és porcellán utánzat Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítik

358 Tisztelettel Czapfalvi József.

TANÜGY.

Gróf Zichy János rendelete az egyházi szünetek tárgyában. Gróf **Zichy János** vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami elemi iskolai gondnoksági utasítás egyik szakaszának kiegészítésül külön rendeletet intézett a tanfelügyelőkhez. Az utasítás szerint ugyanis előfordulhat olyan eset, mikor az állami tanító, ki saját felekezete ünnepén is köteles tanítani, saját hitfelekezete vallási szertartásán emiatt nem vehet részt. Minthogy pedig a miniszter nagy súlyt helyez arra, hogy az állami elemi iskolában a vallásérkölcsi nevelés mintaszerű legyen és e tekintetben a tanítónak példával kell előljárnia: a miniszter felhívja a tanfelügyelőt, hasson oda, hogy a tankerületbe tartozó állami elemi iskolai gondnokságok találjanak módot arra nézve, hogy bármely hitfelekezethez tartozó állami elemi tanító saját hitfelekezete ünnepnapjain részt vehessen hitfelekezeti vallási szertartásán. Mindezen a helyeken pedig, ahol az oktatás összevonással megoldható: az illető tanító saját felekezete ünnepén az oktatás aól föl is legyen menthető. Ahol pedig az egyik megoldás sem volna lehetséges és ezen körülmény a tanerők valamelyikének vallásos érzületét sérténé, az illető tanerőnek áthelyeztetés iránti kérelmét lehetőleg kedvező elintézésben fogja a miniszter részesíteni.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPAD-féle puskaműves üzletet**

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításán Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességét vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek
Ladányi József,
puskaműves,
Nagyvárad, Rákóci-ut
Moskovits palota.

Paróczay Mátvás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1 szám.

Rendelés szerint a legszebben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy használt cipő beküldése.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Böregér. (Félhelyárakkal.)
 Este: Karenin Anna.
 Hétfő: Hajduk hadnagya.
 Kedd: Csöpség. (Polgár Mariska fel léptével.)
 Szerda: Rubikon. (Bemutató előadás.)
 Csütörtök: Rubikon.
 Péntek: Rubikon.

A mai előadások. Ma délután a finom muzsikája és ötletes librettója operettet, a *Böregert* játsszák a színházban, félhelyárakkal. A nagy népszerűségnek örvendő operett a régi, kitűnő szereposztásban megy. — Este a drámai személyzet produkál majd művészi játékot *Karenin Anna*-ban. Ez a megváltó és merész fordulatokban gazdag, mindvégig érdekfeszítő dráma rövid időn belül meghódította a nagyvárad közönségét. A címszerepet E. Kovács Mariska játssza, Wronszkyt pedig Tóth Elek személyesíti.

Polgár Mariska játéka. Kedden Fényes Samu népszerű színművét elevenítik föl. Különös érdekességet kölcsönöz a repríznek, hogy a címszerepben Polgár Mariska lép föl. A kiváló tehetségű fiatal színésznő a múlt szezonban mint primadonna mutatkozott be és jelentős sikereket aratott. Most azután drámai együttes tagjává szegődött és mint naiva fog szerepelni. A keddi előadás elé érdeklődéssel néz a közönség.

Törlesztési kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Karácsonyi mellékletünket legközelebb megkezdik szedni; kérjük a mellékletre szánt dolgozatok sürgős beküldését.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HABER és TÁRSA férfiszabó.

Nagy Sándor-utca 1. szám.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOK.

Prohászka a Petőfi-Társaság tagja.

Budapest, dec. 17.

(Saját tudósítónktól.) A Petőfi-Társaság választmánya ma rendes ülést tartott. Az ülésen Prohászka Ottokár püspököt egyhangúan a társaság tiszteletbeli tagjává választották.

A mezőkászyi mandátum.

Budapest, dec. 17.

(Saját tudósítónktól.) Sebe tyén Mihály a kuria választási tanácsának elnöke ma hirdette ki a Madarasi Beck báró mandátuma ellen beadott petíció tárgyában az ítéletet. A kuria a petíciót elutasította és a költségek megtérítésére a petíció benyújtóit kötelezte.

Hofrichter öngyilkos akart lenni.

Bécs, dec. 17.

Hofrichter Adolf főhadnagy a mällersdorfi katonai fegyházban tölti fogságát. Az ítéletet tulszigorúnak tartja, s ezért nemrégben a hadbírószágtól pörének újra való fölvetését kérte. Az elítelt főhadnagy kérvénye eredménytelen maradt: a hadbírószágot elutasító választ adott. Két ízben tett kísérletet arra, hogy erőszakosan válják meg életétől, de megakadályozták az öngyilkosság kivitelében.

Nagy karácsonyi és ujévi
occasio Január 15-ig

Radó és Kertész

Kossuth-utca 2. szám.

Síessünk az ajándékokat megvenni,
most mig óriási a választék.

Bluz selyem különlegességek 43--60--70

Bluz bársonyok 55--70--85

120 széles ruha szövetek 28--38--50--58--70--85

140 széles kosztüm kelme 65--85

Jól mosható barhetek 13--17--25--30

Jó vászon és kanavász 1 vég 5 for. 50

Asztalneműek, valamint, az összes rak-

táron levő selyem, szövet és posztó

kendők, de különösen női fehérneműek

teljesen leszállítva adatnak el

Menyasszonyi kelengye választékunk kü-

lönös figyelmét érdemelnek.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. kö-
zönséget, hogy Rákócy-ut 22 szám
alatt III. számú

fiók péküzletet

nyitottam; hol kenyér és fehér fi-
nom sütemények kaphatók.

Tisztelettel

DEUTSCH BENJAMIN

sütőmester.

Müller Salamon utóda.

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségle-
teiket nálam óhajják beszerezni, mert egy bécsi gyár
feloszlása alkalmával nagy tö-
megvásárlást eszközöltem és
abban a szerencsés helyzetben
vagyok, hogy párisi és bécsi mo-
dellek után készült fűzőket gyári
áron alul, 10% engedménnyel
o árusíthatom. o

Mérték után készült fűzőim a leg-
jobbakkal vannak elismervé, gyorsan
készülnek, legolcsóbbak és legtartó-
sabbak. Mindezeket a birtokomban
levő számos elismerő levél, valamint
nagy számú helyi- és vidéki megren-
delőim igazolhatják.

Szíves pártfogásért esedez

IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-színház mű-
vésznőinek fűző szállítója.

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám

! Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik. !
! Kézs márszky-haskótök mérték után készíttetnek. !

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József.

6

Letértek és Eisler zeneműkereskedése
előtt állottak meg. Beszélgettek. En is megáll-
tam. Aztán visszajöttek, ugyanazon az uton
mentek, amelyen jöttek, elhaladtak előttem s
egyenesen a Szent Olaf-tér felé tartottak.

A második számú nagy négyemeletes ház
előtt megállottak, még egyszer megfordultak s
aztán bementek a kapun. En a szökőkút mellé
áltam s egy gázlámpához támaszkodva hallgat-
tam lépteik kopogását. Szembe nézünk s
meg sem mozdulunk; egy percig tart az egész;

a gondolatok röpködnek az utcáról az ablakig és vissza; de egy szót sem szólunk. Ő elfordul, én összerendezem, gyenge rángás szalad át rajtam; aztán a hátát látom, a mint eltűnik a szobában. Ez a lassu távozás az a nyomaték, ami a vállmozdulatában volt, csak üdvözlés lehetett, a vérem megérezte ezt a gyöngéd köszöntést és határtalan öröm szállta meg lelkemet. Aztán lefelé indultam az utcán . . .

Hátra sem mertem tekinteni és nem tudtam, hogy odajött e még egyszer az ablakhoz; egyre nyugtalanabb és idegesebb lettem, a mint ezt a dolgot fontolóra vettem Bizonyosan ott állt az ablaknál és minden mozdulatomat megfigyelte, elviselhetetlen volt az a tudat, hogy ő a hátam megett figyel reám. Ő-szeszedtem magamat s tovább mentem; a lábaim remegtek, a járásom meg annál bizonytalanabb lett, minél

egyenesebben akartam lépni. A kesemet lóbáltam, hogy nyugodtnak és köszönősnek lásson, köptem egyet s bátravettem a fejemet; de mindez nem használt semmit. A hátam borzongott s éreztem, hogy megfigyelnek. Végre egy mellékutcán át Pilaestradera menekültem, hogy irónomat visszakapjam.

Csakhamar visszakaptam. A zálogos személyesen hozta ki a mellényemet s én átkutatam mind-n zsebet; néhány zálogcédulát is találtam, azokat zsebre tettem és megköszöntem a zálogos előzékenységét. Tetszett ez az ember és most sokért nem adtam volna, ha én is tetszeitem volna ő neki. Az ajtó felé indultam; aztán mintha elfeledtem volna valamit, visszafordultam ujból; szükségét éreztem annak, hogy megmagyarázzam a zálogosnak a dolgot, s hogy figyelmét magamra vonjam. Dudolni kezdtem, aztán kezembe vettem az irónt és eléje tartottam.

(Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddal nélkül is készít **kitűnő hírnevű**

Fogműtermében**Özv. Dr. Deákné****Nagyvárad, Kossuth-u. 2.****(Fekete Sással szemben.)**

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közhírnél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Telefon: 263 szám.

**Hirdetések
felvételnek
a lap kiadó-
hivatalában**

NAGYVÁRADI BANK ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

SZT. LÁSZLÓ-TÉR ÉS MOSKOVITS-PALOTA
ZÖLDFÁ-UTCA SAROK. TELEFON SZ. 926. I-SÓ EMELET.

FOLYÓ HÓ 15-ÉN KEZDI MEG MŰKÖDÉSÉT.

Elfogad betéteket könyvecskékre, legmagasabb kamatláb mellett (tőkekamat adót a társaság fizeti).

Leszámitol váltókat, utalványokat és kisorsolt értékeket legelőnyösebben.

Hitelt nyújt folyószámlára, értékpapír s egyéb fedezet mellett.

Folyósít s kieszközöl törlesztéses jelzálog kölcsönöket 15—50 évi időtartamra; lebonyolít parcellázásokat. — Foglalkozik azonkívül minden itt fel nem sorolt takarékpénztári és banküzlettel.

Finánciroz különösen ipar és kereskedelmi vállalatokat s ezekhez társul szegődik; úgy saját számlára, valamint bizományi uton, vesz és elad különféle árut, s elfogad mindennemű megbízást kereskedelmi s ipari ügyeletel.re.

Értesítés!

:: :: Megrendelőim kívánságának eleget téve, :: ::

ismét folytatom régi, jóhírnevű cukrászdámat

s hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem, áldozatok árán sikerült megnyernem az országszerte ismert Gerbead-cég volt osztályfőnökét, aki a külföldön szerzett tapasztalatait ujonnan berendezett, a higiénikus követelményeknek teljesen megfelelő **cukrász-műhelyemben kellően érvényesítheti.**

Zsurokra, keresztelőkre és lakodalmakra való megrendeléseket, miután üzlethelyiségem nincs a legjutányosabb áron vállalom.

PARFAIDOK, MIGNON, TORTAK
megrendelésre kaphatók.

A karácsonyi és ujévi ünnepekre diós-, mákos-patkókat és ünnepi kalácsokat — megrendelésre — **tiszta tea-vajból** készülve, a legkisebb mennyiségben és olcsó árak mellett házhoz szállítok.

Naponta friss tea-kenyér és tea-vaj kapható! Kiváló tisztelettel

Molnár Henrik cukrász.

Megrendeléseket a Szalon-kávéház is eszközöl.

Telefon: (Szalon-kávéház) 41. sz.

Czillér Imre

nagyáruházában

és

Szt. László-téri fiókjában

a

karácsonyi

occasio vásár

megkezdődött

és tekintettel a közeljövőben
történendő átköltözésre,

a raktár összes cikkei
igen olcsó árak mellett,

tehat a karácsonyi áraknál
is olcsóbban

kerülnek eladásra.

Uri- és női divatcikkek,

vászon és fehérműek,

kalapok, szőnyegek és

ruhaszövetek, mosókel-

mék, selymek és bárso-

nyok, szörmék, keztyűk,

kézimunkák és hozzáva-

lók, piperecikkek, rövidárak

és szabókellékek.

Közgazdasági Korona Takaré- és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

az 1911. január 1-én kezdődő

IV. évtársulatba.

A könnyű tőkegyűjtés és az olcsó kezes nélküli kölcsön közösen szerezhető meg, ha valaki a Közgazdasági Korona Takaré- és hitelszövetkezet tagjává beiratkozik.

Ezen előnyökön kívül a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet 1911. január 1-én kezdődő IV. évtársulat tagjai számára még módot nyújt jelentékeny nyereségre is azzal, hogy **vásárolt 25 drb convertált Magyar Jelzálog-hitelbank nyereménykötvényt**, amelyeknek nyeresései az évtársulat tagjait illetik meg arányosan.

Huzás évente 6-szor.

Évi főnyeremény összege

2,050,000. korona.

A nyeremény kötvények számai intézetünk helyiségében vannak kifüggesztve.

A belépés heti 1 kor. üzletrésszel 3 egymásután következő évre kötelez. Három év múlva befizetett üzletrészek kamattal és nyereséggel fizetnek ki.

Aki 3 hónapon át pontosan teljesíti befizetéseit, méltányos kamattal mellett kölcsönt vehet fel, minden néven nevezendő kezes nélkül.

A beiratási díj üzletrészenként 20 fillér és az üzletrészek jegyezhető a körözött aláírási iven és a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet üzlethelyiségében. (Közgazdasági Bank r.-t., Teleky-u. 10.)

A befizetések megkönnyítésére óvadékot tett szolgát alkalmaztunk, ki a helybeli tagokat a lakásukon keresi fel, a pénzt beszedi s a befizetést bélyegzőjével és aláírásával ismeri el.

Vidéki tagok postatakarékpénztári cheque-lapokat kapnak, melylyel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Nagyvárad, 1910. november 1.

KÖZGAZDASÁGI KORONA TAKARÉK-
ÉS HITELSZÖVETKEZET
IGAZGATÓSÁGA.

A	
„TISZÁNTÚL“-ra	
előfizethetni	
mindennap.	

Őszi és téli

új divatkelmek

nagy választékban

már megérkeztek

az eddigi kelméktől teljesen eltérő szövésű és színű finom costum kelmék páratlan nagy választékban.

Szövetraktáram

egyik különleges osztályát képezi hatalmas választékban speciális

fekete és tegethof costumkelmek,

melyek külön kikészítésünk által teljesen cseppmentesek és nem fényesednek ki

Állandó nagyraktár selyem és disz dolgokban.

Menyasszonyi kelenyék

női és férfi fehérműek, vászon és asztalneműek, szőnyeg és függöny óriási választékban.

Olcsó szigorú szabott árak.

Leitner Márton

országoshírű divatháza

Zöldfa-u. 5. ■ Saját ház.

Telefon: 413. szám.

Minták vidékre bérmentve küldetnek.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselője.

o-o

Tantallampák gyári raktára.

o-o

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ivlámák kezelését, szénpálcák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólampákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX” vizsűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

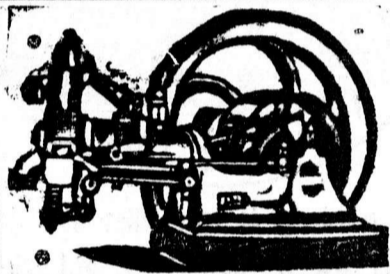
Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányu benzín-, nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat valamint szívó gázmotorokat.

!! Meglepő ujdonság !!

EGYETEMES GENERATORUNKAL a tényleges lóerő óránként csak körülbelül 1 fillérbe kerül.

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41.

Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás. — Kedvező fizetési feltételek

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Anthoniai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérelője.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárokát és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólampával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezőlámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ivlámák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen különösen ólra épített nagy

← csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Hirdetés.

Kir. közjegyzői irodámat Nagyváradon, Kessuth Lajos-utca 4. sz. alatt (MEZEY-ház) megnyitottam.

Nagyvárad, 1910. decz. 17.

Dr. Örley György,

kir. közjegyző.

Ananas

Jamaika Rum

Gordon Staffod & Co.

londoni cégtől eredeti töltésben a legfinomabb és legnemesebb Jamaika rum teához.

Kizárólagos raktár:

Nagyvárad Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezeténél, Nagyvárad.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggyatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be-
dörzsölendő.

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

Automobil

bérekcsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró soffőrök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault“ leghíresebb francia gyártmány és „Oppel“ gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Oppel“ viteldij: Egy óra a városban 6 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 6 kor.

A városon kívül minden kilom. 1 kor.

Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban 8 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 8 kor.

A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.

Állandó éjjeli és nappali szolgálat.

Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

Ezen tökéletes Ropsnak az ára is csak 4 K. Kapható minden szaküzletben, hol pótrészeket is árusítanak.

ROPS FÉMÁRUGYÁR R.T.

Budapest, V., 1. Váci-ut 74. szám.

Prospektus ingyen és bérmentve küldetik.

ROPS

biztonsági gyorsfőzőnek 1910-es modellje

nemcsak tökéletes ideális torraló, melyet semmilyen más meg nem közelít, de egyszersmind remek díszlárgy is.

Csakis ilyen tessék elfogadni!!

mert a régi modell nem lévén tökéletes, az 1910-es modellt óriási áldozattal tökéletesítve hoztuk forgalomba. Ennek alakja művészi, külszíne sötét galvanóbronz, tökéletes minden részében, lapos alaku, erős az égője mely intenzív lángot ad, erős alkatrészei szét-szedhetők, tisztíthatók, cserélhetők.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pemetefű cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér.

! Csak Réthy-félét fogadjunk el. !

Sikerült

egy nagyobb porcellán-gyár raktárát megszereznünk, ennél fogva abban a helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönségnek hihetetlen árak mellett

:-: bocsátjuk készletünket rendelkezésére: :-:

Élkező-készlet 26 drb aranyozással diszitve 13.60

Kávés-készlet aranyozással diszitve 4.60

Theás-készlet aranyozással diszitve 5.20

Mosdó-készletek 7 koronától feljebb.

Képkerekezések, diszműárak, üvegekészletek, majolika készletek és vázák,

karácsonyi és ujévi ajándék tárgyak legnagyobb választékban

Kiváló tisztelettel

Heller Testvérek

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Zöldfa-épület.

Telefon: 372.

Telefon: 372

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnire fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Tessék a címre figyelni!

Amerikába
indulás Havréből minden szombaton,
Bécsből minden kedden. Utazási jegyek a

„Francia Vonatra“

Az amerikai vasutakra jegy bármely állomásról a rendes árakban kapható. Közlelbi felvilágosítással ingyen és portómentesen szolgál a

Francia Vonat irodája,
Bécs, IV. Wiedner Gurtel No. 12.
Gegenüber der Süd-u- Staatsbahn.
Tessék a címre figyelni!

Mezey János és Tsa

fűszer, csemege üzlete
Nagyvárad, Szent László-tér,
Nagyvárad Takarékpénztár épület

a karácsonyi ünnepekre

legelőnyösebb bevásárlási forrás.

Tisztán kezelt élelmi
cikkek, különleges faj-
kávék, rumok, theák,
thea sütemények, cse-
mege sajtok, erdélyi
almák.

Karácsonyfa diszek

dús választékban.

A n. é. közönség szives látogatásait kérjük
tisztelettel

Mezey János és Társa

TELEPHON: 249.

TELEPHON: 249.

Belépési felhívás.

A Polgári Takarékszövetkezet

KOSSUTH LAJOS-UTCA 4. SZÁM.

1910 január 1-én megnyitja 16-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvárnegyve t. községét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1. kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk uján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

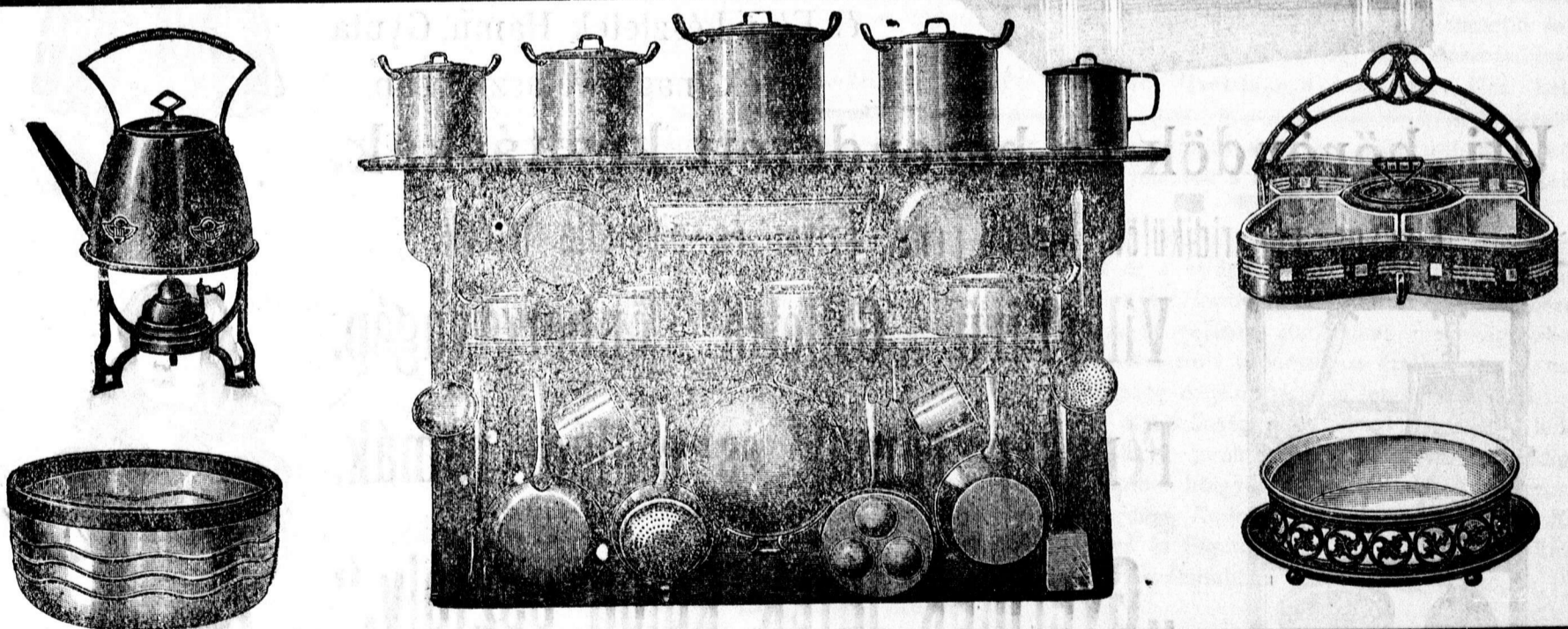
- a heti befizetések 9—10 része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó közí zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenképp megkapja törzsbetétét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.
Nagyvárad, 1910 december hó. Tisztelettel

„A Polgári takarékszövetkezet“ igazgatósága.

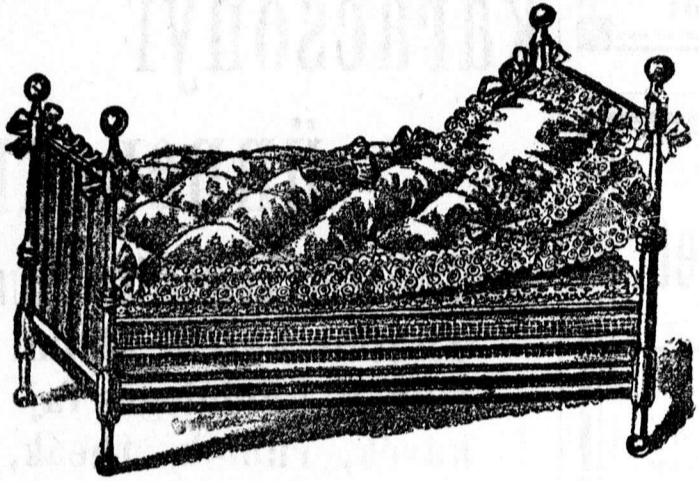
Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon helyben és vidéken 390.

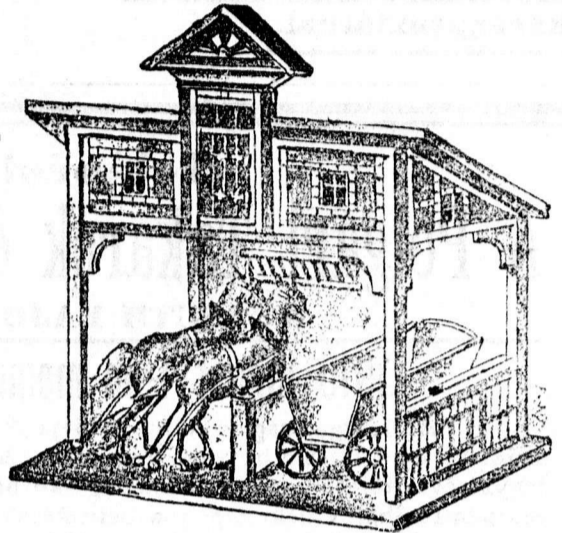
WALDMANN ERNŐ

karácsonyi kiállítása

Rákócy-ut (Szent István Palota).

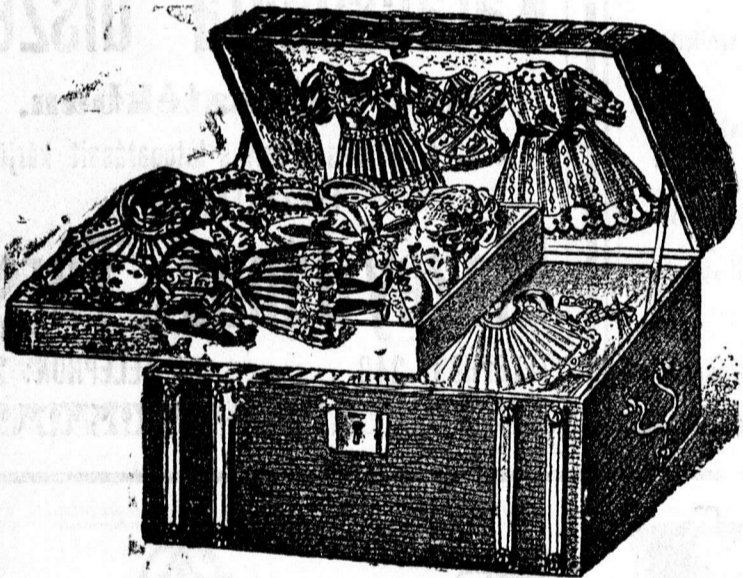

Hol dus vá-
lasztékban
vannak

diszmű és ajándék tárgyak

u. m. valódi

Bronz és Fazencze szobrok,
China ezüst disztárgyak, Fali
állványok és diszasztalok, Ivó
készletek és szivar készletek,
Likör és szivar asztalok, Varró
és ékszer dobozok, Manikür
és Fésű készletek, Hamu, Gyufa
tartók nagy választékban.

Uti bőröndök és berendezett kézitáskák.

Elegáns női ridikülök, finom pénz, szivar és cigaretta tárcák.

Világhírű „Gillette” lönborotvagép.

Fénykép rámak és családi rámak.

„Gyermek játék külön osztály.”

